

I CONFERÈNCIA INTERNACIONAL DE PAÏSOS ESPORTIUS

Barcelona, abril 2003.

“EL CONCEPTE DE PAÍS ESPORTIU”

INTRODUCCIÓ

La clarificació del què entenem per "país esportiu" esdevé clau en el marc d'una conferència internacional que pretén analitzar la vigència del terme “país esportiu” en l'àmbit internacional, valoritzar-lo i promoure el seu desenvolupament en l'àmbit esportiu. Amb aquest objectiu i com introducció considero important situar l'activitat física i l'esport com activitats lliures organitzades per entitats privades, activitats que per la seva repercussió social són també objecte d'interès per part de les institucions públiques. En un procés de desenvolupament les entitats esportives s'organitzen per sectors i per nivells territorials, a la vegada que regulen autònomament les seves activitats formant un sistema esportiu. Aquest sistema esportiu s'estructura i organitza d'acord amb els valors socials i els condicionants econòmics de cada període històric i normalment es concreta en una àrea geogràfica delimitada políticament per unes institucions, que poden o no correspondre al territori d'un país sobirà o independent, reconegut com a tal per la comunitat internacional.

El consens sobre la virtualitat, realitat i diversitat de “països esportius” ens permetrà situar-nos en el domini dels diferents sistemes esportius i en el de les interferències positives o negatives que la diferent condició política del territori pot aportar al sistema esportiu propi d'un territori.

1.- L'ACTIVITAT FÍSICA I L'ESPORT COM ACTIVITATS LLIURES

El creixent interès de les institucions públiques per l'activitat física i per l'esport no pot oblidar que aquestes activitats han estat històricament desenvolupades des de la iniciativa privada, donant lloc a un sistema organitzatiu esportiu internacional de caràcter privat.

Les premisses bàsiques de l'activitat física i de l'esport són:

- sorgeixen de la lliure iniciativa de la persona.
- són activitats legítimes, en tant que van lligades a la necessitat de desenvolupament físic de la persona i a la necessitat de millorar l'equilibri personal.
- constitueixen un dret de la persona en les legislacions de les societats més desenvolupades i, per aquest motiu, les institucions públiques es comprometen a fomentar-les.

2.- ACTIVITATS ORGANITZADES PER ENTITATS PRIVADES.

Amb aquestes premisses les persones s'han organitzat privadament per a poder desenvolupar la pràctica de l'esport i de l'activitat física. Fou així com van néixer les primeres societats o associacions esportives. A Catalunya les primeres associacions es constituïren a partir de l'any 1850 (entre d'altres, el Círculo Ecuestre, 1856; Club de Regatas, 1882; Associació Gimnàstica Catalana, 1897; FC Barcelona, 1899), com entitats de primer nivell formades per persones físiques.

A la vegada o amb posterioritat es crearien les entitats de segon nivell, les federacions, o entitats

voltant de l'entrada del segle XX – futbol, 1900; ciclisme, 1897; atletisme, 1915; tennis, 1907; natació, 1918; gimnàstica, 1987-.

Posteriorment es crearien les entitats de tercer nivell – confederacions en un territori concret d'àmbit multiesportiu- o federacions esportives internacionals dedicades a la promoció i regulació de modalitats esportives específiques o d'activitats físiques que es desenvolupen de manera homogènia. La constitució de les federacions internacionals respon a la vocació d'universalitat de les entitats esportives, constituïdes per a regular l'esport en qualsevol marc territorial on es practiqui, o sigui en un marc territorial que supera el de les fronteres polítiques en cada moment històric.

3.- LA DIVERSITAT D'ORGANITZACIONS ESPORTIVES: LA VOCACIÓ DE COL·LABORACIÓ EN UN MARC DE COMPETÈNCIA.

Així com l'activitat física i l'esport són activitats lliures i legítimes, l'organització esportiva també s'ha desenvolupat sempre lliurement, sense estar sotmesa a models organitzatius preestablerts. L'exercici del dret democràtic d'associació ha donat lloc a una diversitat i multiplicitat d'organitzacions esportives que conviuen sota dos principis: la llibertat associativa i el deure de respectar les altres associacions esportives lliurement creades. El joc d'aquests dos principis ha confirmat la tendència a cercar acords de lliure col·laboració entre les entitats esportives fins a crear sistemes esportius a diferents nivells territorials, en el que s'integren entitats i esportistes de diferents sectors i modalitats.

El sistema esportiu territorial a mantingut la tendència a estructurar-se al més gran nivell territorial possible, fins a arribar a organitzacions internacionals realment representatives de les respectives modalitats esportives que actuen quasi pràcticament en règim de monopoli mundial. Aquesta "universalitat" del sistema esportiu internacional esdevé un fenomen inèdit i, a la vegada, en conflicte amb la necessitat de respectar la llibertat de tothom a constituir organitzacions que es veuen obligades a actuar en un marc de respecte a les normes de la lliure competència. Així doncs, els sistemes esportius actuen sovint des de posicions dominants que, en cap cas, haurien de contradir els principis democràtics i les normes de la lliure competència, com a marc normal del desenvolupament de l'organigrama esportiu.

4.- LA IMPLICACIÓ DE LES INSTITUCIONS PÚBLIQUES EN L'ÀMBIT ESPORTIU.

La implicació de les institucions públiques en el món de l'esport ha estat un realitat progressiva i generalitzada a partir de la segona meitat del segle XX, molt especialment en els països desenvolupats. Aquesta implicació mútua entre les institucions públiques i les organitzacions esportives privades es pot identificar en tres models diferents: el model tradicional anglosaxó - mínima implicació institucional/autonomia del sistema esportiu -, el model intervencionista o de tradició llatina - forta intervenció estatal en el sistema esportiu- o el model estatalista - apropiació pública de l'àmbit esportiu -.

Els tres models tenen una vigència desigual i generen condicions i conflictes específics en cada àmbit territorial on s'apliquen. El model anglosaxó és el tradicional i el més estès mundialment; el model intervencionista és minoritari i està lligat a circumstàncies històriques de transició en Estats de forta tradició intervencionista; el model estatalista es pot qualificar d'excepcional i actualment de caràcter residual.

No entraré ara a exposar les característiques dels diferents models i la seva incidència en sistema esportiu. Tan sols interessa, en aquest moment, deixar com a postulats que la implicació pública en el món de l'esport ha estat un fenomen posterior a l'organització privada del món de l'esport i que el model tradicional d'implicació institucional ha estat el que amb més coherència ha respectat l'autonomia del món de l'esport i del seu sistema organitzatiu.

5.-EL SISTEMA ESPORTIU: L'AUTORGANITZACIÓ I L'AUTOREGULACIÓ COM A PRINCIPIS.

d'altres organitzacions esportives. La realitat de l'autoorganització i de l'autoregulació fa que es parli de l'existència d'un sistema esportiu amb unes característiques pròpies, que té vocació d'universalitat pel que fa al foment i la realització del seu objecte: l'activitat física i l'esport. Aquesta presència universal del sistema esportiu vindrà limitada o frenada per les condicions socials i econòmiques de les diferents regions o territoris i estarà condicionada pels diferents models d'intervencionisme de les institucions polítiques dels respectius territoris.

El procés d'autoorganització esportiva es va generar, lògicament, en els àmbits socials més interessats en la pràctica esportiva, que no foren altres que àmbits socials motivats per finalitats de lleure o de millora de les condicions físiques en la seva doble vessant de millora de la salut o de capacitat d'autosuperació dels propis límits.

Aquests àmbits socials que generaren les primeres organitzacions esportives - clubs o associacions - tenien una referència territorial relativa i petita, doncs la seva existència es centrava més en l'objecte - l'esport - que no pas en els subjectes - les diferents característiques i procedències dels subjectes practicants de l'esport -. Progressivament aquestes entitats de primer nivell s'organitzaren en federacions en el que es prioritzava el foment de l'activitat esportiva en un àmbit territorial específic. Així doncs apareixia el fenomen territorial com element específic i identificador comú de les entitats que es federaven. En el tercer nivell d'autoorganització - la federació de federacions territorials - l'element territorial esdevenia més definitori encara, doncs a la característica d'explicitar l'àmbit territorial comú de les federacions que es confederaven, s'hi afegia l'element d'assignació interna de funcions o competències en la l'autoregulació de cada modalitat esportiva. D'aquesta manera, l'element territorial tenia una doble significació: a) la identificació de l'espai territorial comú de les entitats membres d'una federació; i, b) la delimitació del territori on la federació aplicava la seva regulació esportiva de base exercia les activitats esportives d'acord amb les normes i amb la política de la federació d'àmbit territorial superior.

6.- LA CONFIGURACIÓ TERRITORIAL DE LES FEDERACIONS ESPORTIVES

Aquestes delimitacions territorials però, en el primer quart del segle XX -als inicis dels processos d'autoorganització internacional- , no esdevenien fonamentals ni definitòries, el que donava lloc a una heterogeneïtat d'entitats i a una superposició d'àmbits territorials. El més important en aquests processos inicials era el creixement qualitatiu i l'assoliment d'uns objectius esportius, amb els mitjans propis de les entitats esportives, sense dependència d'una intervenció pública poc desenvolupada encara o d'una finançament externa.

Fou en aquesta fase històrica quan la conformació heterogènia de les federacions esportives internacionals venia definida per federacions territorials membres que corresponien i representaven "països esportius", amb independència de que el país correspongués territorialment amb una nació, un Estat, una colònia o, fins i tot, amb un territori autodefinit per les mateixes organitzacions esportives. Així, l'heterogeneïtat dels membres de les federacions internacionals s'homogeneïtzava sobre la base de lligams socials, culturals, històrics o polítics dins el concepte més ample i complex de "país esportiu".

El "país esportiu" corresponia a qualsevol territori on per motius socials, històrics, culturals, econòmics i/o polítics es desenvolupava un sistema esportiu que aplegava totes o la majoria de les organitzacions dedicades a la pràctica i al foment de l'activitat física o esportiva. Si aquesta activitat esportiva no es desenvolupava en un àmbit territorial específic, aquest àmbit o bé no estava representat en la federació internacional o bé quedava assumit per la federació territorial del país esportiu més proper o més afí culturalment o socialment. En aquesta primera fase històrica de constitució de les principals federacions esportives internacionals, l'element territorial de les federacions membres es concretava en les realitats dels diferents països esportius, com espais territorials definits per l'existència d'un sistema esportiu autònom integrat per entitats que organitzen una pràctica esportiva territorialment homogènia per raons socials, culturals, territorials, històriques o polítiques.

7.- L'EVOLUCIÓ DE L'ORGANITZACIÓ TERRITORIAL DE LES

Posteriorment l'extensió i generalització de la pràctica esportiva a nivell mundial comportà l'augment de federacions territorials que s'integraven en les federacions internacionals per a poder participar en les màximes competicions de l'esport d'elit i en la més alta direcció de les respectives modalitats esportives. A la vegada es generava el fenomen de la intervenció de les institucions públiques en l'àmbit esportiu. Aquesta intervenció pública es limitava, però, a fomentar i ajudar als esportistes ciutadans del seu propi país, fet que accentuà la tendència a assimilar o substituir l'element "país esportiu" per "país políticament sobirà". I de fet molts països esportius amb les convulsions de les dues grans guerres mundials, els processos descolonitzadors o, més recentment, per la desintegració del bloc soviètic han assolit la sobirania política.

Actualment el país esportiu pot o no coincidir amb el territori d'un país políticament sobirà. Aquesta coincidència és dona quan el país sobirà regeix un territori homogeni des d'un punt de vista social, cultural, històric, econòmic o polític. Aquesta coincidència és més factible en països territorialment petits que tenen una antiga tradició històrica i, per tant, amb arrels comunes de tipus social, cultural i econòmic. Una bona part, però, de països sobirans apleguen en el seu territori diferents cultures, llengües o pobles. Aquesta diversitat pot estar reconeguda oficialment i institucionalitzada o, pel contrari, pot ser amagada i reprimida per la majoria dominant en aquell país. La institucionalització de la diversitat interna o la simple acceptació de la mateixa, entesa com a valor positiu, dona lloc a que les minories culturals tinguin uns drets públics reconeguts que els permet administrar els seus afers culturals, socials, ambientals o de lleure. És en aquest procés d'institucionalització de la diversitat interna d'un país quan apareixen també les institucions polítiques que, tot i no ser sobiranes, fomenten també l'esport en el territori del "país esportiu" com una competència pública més.

8.- LA VOLUNTAT DE LES FEDERACIONS INTERNACIONALS DE NO SOTMETRE'S EXPRESSAMENT A CAP ORDENAMENT INTERN D'UN PAÍS ESPECÍFIC.

Al llarg dels seus 100 anys d'història, les federacions esportives internacionals s'han constituït exercint el dret privat d'associació, reconegut en tots els països del món amb una mínima tradició democràtica. Sobre aquesta base legal han desenvolupat les seves activitats per tot el món, bé directament, bé mitjançant la personalitat jurídica de les seves federacions membres.

L'actuació tradicional de les federacions internacionals està marcada per una voluntat d'independència de qualsevol poder polític, fet que ha arribat a esdevenir fins fa poc una de les característiques d'aquestes entitats. La independència ve justificada per l'objectiu específic de regular autònomament la pròpia modalitat esportiva, sobre la base del màxim de consens possible entre les entitats membres. Aquesta voluntat d'independència s'ha manifestat també en algunes federacions amb la prohibició d'acudir als tribunals ordinaris que poguessin trencar o modificar les decisions preses en cada federació. Aquesta prohibició, però, no ha impedit que en països de tradició democràtica les federacions internacionals s'hagin vist obligades a respectar les decisions dels tribunals ordinaris. Aquest mateix fet ha potenciat els tribunals arbitral de l'esport, com estructures privades més adequades per a resoldre els conflictes bàsicament esportius.

La gran implantació de les federacions internacionals les situa en una posició dominant, fent que possibilitat d'una entitat esportiva de donar-se de baixa com a membre - en cas de desacord profund - i adherir-se a una altra entitat esportiva per a projectar internacionalment la seva activitat esportiva és molt sovint més teòrica que real.

Aquesta posició dominant de les federacions internacionals s'ha vist darrerament qüestionada per alguns organismes internacionals o transnacionals, especialment per la Unió Europea, quan propugnen i defensen que les federacions internacionals han de respectar els principis de la lliure competència o de la llibertat de moviment de les persones.

9.- LA GEOGRAFIA ESPORTIVA DE LES FEDERACIONS INTERNACIONALS I LES SEVES

Un dels aspectes que més clarament evidencien aquesta voluntat d'independència de les federacions internacionals ha estat el de mantenir els seus criteris propis d'organització. Un d'aquests criteris és el de la territorialitat dels seus membres, entesa com la jurisdicció territorial que cada federació reconeix a les seves entitats membres a fi del millor desenvolupament de l'esport. Tal com s'ha dit abans, les primeres estructures territorials no corresponien necessàriament a la de països sobirans, sinó a les estructures pròpies de les federacions membres que constituïen o s'adherien a una determinada federació esportiva internacional.

Posteriorment, la consolidació internacional dels Estats sobirans com entitats polítiques normalitzades i el suport creixent dels Estats a les estructures i organitzacions esportives dels respectius països va fer que la majoria de les demarcacions territorials de les federacions membres de les federacions esportives internacionals correspongués als territoris dels països sobirans. Aquest fet, però, no ha de ser interpretat com si les federacions esportives internacionals haguessin renunciat a la seva pròpia geografia esportiva.

Per un costat la majoria de federacions internacionals, si bé recomanen d'una manera o altra que la jurisdicció dels seus membres correspongui al d'un país sobirà reconegut per la comunitat internacional, també admeten com excepció federacions de territoris no sobirans. Aquesta seria potser la situació majoritària de les federacions internacionals, les quals admeten excepcions sota diverses condicions, com poden ser:

- La de tenir l'autorització del país sobirà de qui depèn políticament.
- La de tenir un Comitè Nacional Olímpic propi.
- La de ser un territori on l'esport en qüestió està ben desenvolupat.
- La de comptar amb un vot favorable qualificat de la seva Assemblea General.

Avui en dia la majoria de les 66 federacions esportives internacionals més importants –reconegudes pel CIO o integrades en el programa olímpic– integren com a membres a federacions que no corresponen al territori d'un país sobirà.

Minoritàriament, algunes federacions no exigeixen estatutàriament que la federació nacional membre correspongui al territori d'un Estat internacional i d'altres, en canvi, exigeixen sense excepció que la federació territorial correspongui a la geografia d'un país sobirà i independent.

També algunes federacions internacionals, al costat de la condició de “membre de ple dret” (“full member”), admeten la condició de “membre associat” a les federacions d'alguns països que ho demanin, quan no reuneixin tots els requisits per a ser reconeguts com a membre de ple dret.

10.- LES FEDERACIONS INTERNACIONALS QUE TENEN COM A MEMBRE ALGUN PAÍS ESPORTIU NO SOBIRÀ.

A partir de l'estudi realitzat pel Comitè Olímpic de Catalunya (2001)¹, podem constatar el següent.

De les 23 federacions internacionals d'esports d'estiu del programa olímpic estudiades trobem que totes elles tenen com a membres a federacions de països esportius no reconeguts com països sobirans per les NNUU:

IAAF	21 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
IBF.....	16 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
IBAF.....	11 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
FIBA.....	23 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
AIBA.....	18 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
ICF.....	8 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
UCI	9 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
FEL.....	8 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
FIE.....	8 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
FIFA.....	23 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.

IWF	15 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
FIH	12 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
IJF	19 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
FILA	7 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
FINA	17 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
ISF	14 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
WTF	13 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
ITF	15 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
ITTF	10 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
ISSF	8 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
FITA	11 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
ISAF	12 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
FIVB	29 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.

De les 6 federacions esportives internacionals d'esports d'hivern estudiades, totes elles apleguen a països esportius no reconeguts com a sobirans per les NNUU:

IBU	4 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
FIBT	5 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
IIHF	2 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
FIL	5 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
ISU	2 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
FIS	4 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.

I finalment tenim que, de les 23 federacions esportives internacionals d'esports reconeguts totes menys 1 apleguen a països esportius no reconeguts com a sobirans per les NNUU:

FAI	3 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
UIAA	7 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
IDSF	8 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
WAGC	11 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
WKF	12 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
IKF	6 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
FIM	3 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
IFNA	10 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
IOF	2 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
FIP	4 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
FIQ	16 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
IRF	1 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
FIRS	5 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
IRB	13 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
ILS	3 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
IWSF	3 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
WSF	17 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
CMAS	4 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
IFS	3 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
ISA	4 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
TWIF	5 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
FIDE	15 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.
IWUF	0 països esportius no reconeguts plenament per NNUU.

En resum, de les 52 federacions esportives internacionals estudiades tenen reconeguts a 44 territoris que no són políticament sobirans, els quals podem considerar països esportius.

11.- ELS PAÏSOS ESPORTIUS RECONEGUTS PER ALGUNA FEDERACIÓ ESPORTIVA INTERNACIONAL

ALASKA.....depenent de la sobirania política d'USA
 ANGUILLA depenent de la sobirania política del REGNE UNIT
 ARUBA..... depenent de la sobirania política dels PAÏSOS BAIXOS
 BERMUDA..... depenent de la sobirania política del REGNE UNIT
 CATALUNYA..... depenent de la sobirania política d'ESPANYA
 EUSKADI (PAÍS BASC).....depenent de la sobirania política d'ESPANYA
 ILLES CAIMÀ..... depenent de la sobirania política del REGNE UNIT
 ILLES COOK..... depenent de la sobirania política de NOVA ZELANDA
 CURAÇAO..... depenent de la sobirania política dels PAÏSOS BAIXOS
 ANGLATERRA..... depenent de la sobirania política del REGNE UNIT
 ILLES FAROE..... depenent de la sobirania política de DINAMARCA
 GIBRALTAR..... depenent de la sobirania política del REGNE UNIT
 GROENLÀNDIA..... depenent de la sobirania política de DINAMARCA
 GUAM..... depenent de la sobirania política d'USA
 GUERNSEY..... depenent de la sobirania de la CORONA BRITÀNICA
 HONG KONG..... depenent de la sobirania política de XINA
 IRLANDA DEL NORD..... depenent de la sobirania política del REGNE UNIT
 JERSEY..... depenent de la sobirania de la CORONA BRITÀNICA
 MACAU..... depenent de la sobirania política de XINA
 MONTSERRAT..... depenent de la sobirania política del REGNE UNIT
 ANTILLES HOLANDESES depenent de la sobirania política dels PAÏSOS BAIXOS
 NOVA CALEDÒNIA..... depenent de la sobirania política de FRANÇA
 ILLES NORFOLK..... depenent de la sobirania política d'AUSTRÀLIA
 MARIANES DEL NORD.... depenent de la sobirania política d'USA
 PALESTINAsense territori específic normalitzat.
 PUERTO RICO..... depenent de la sobirania política d'USA
 QUEBEC..... depenent de la sobirania política de CANADÀ
 SÀHARA OCCIDENTAL.... depenent de la sobirania política del MARROC.
 SAMOA AMERICANA..... depenent de la sobirania política d'USA.
 ESCÒCIA..... depenent de la sobirania política del REGNE UNIT
 TIROL SUD..... depenent de la sobirania política d'ITÀLIA
 TAHITÍ depenent de la sobirania política de FRANÇA
 TAIWAN
 TURCS I CAICOS..... depenent de la sobirania política del REGNE UNIT
 ILLES VERGES USA..... depenent de la sobirania política d'USA
 ILLES VERGES BRITÀNiques depenent de la sobirania política del REGNE UNIT
 GAL·LES depenent de la sobirania política del REGNE UNIT
 GUADALUPE..... depenent de la sobirania política de FRANÇA
 MARTINICA..... depenent de la sobirania política de FRANÇA
 GUAIANA FRANCESA.... depenent de la sobirania política de FRANÇA
 ILLA DE MAN depenent de la sobirania de la CORONA BRITÀNICA
 GOLF ÀRÀBIA..... sense territori específic.
 HAWAII..... depenent de la sobirania política d'USA
 ILLES DEL CANAL depenent de la sobirania de la CORONA BRITÀNICA

Aquests 44 països esportius, si bé comptabilitzen un nombre significatiu davant la resta aproximada de 195 països sobirans, són membres de poques federacions internacionals, el que fa que la seva presència esportiva internacional sigui minoritària.

Per un altre costat, el pes de la presència institucional en l'àmbit esportiu i en els dominis internacionals fa que també la majoria de les federacions internacionals siguin reticents a acceptar com a membres a federacions de països no sobirans si aquesta integració es rebutjada per la federació esportiva del país sobirà on està integrat políticament el país esportiu.

Cara al futur, la qüestió a estudiar és quines són les tendències actuals en el sistema esportiu internacional per a saber quines són les estratègies possibles de les federacions de països esportius per a ser presents en els esdeveniments esportius internacionals més importants. com a via normal per oferir als seus

Actualment la tendència majoritària de les federacions internacionals és actuar d'acord amb la geografia política, respectant però l'afiliació de les federacions membres de països no sobirans i mantenint, en una majoria, la possibilitat jurídica d'afiliació de federacions que no corresponen als territoris dels països reconeguts per les Nacions Unides.

La realitat d'aquests països esportius reconeguts per una o altra federació internacional no nega l'existència d'altres països esportius, ja consolidats o en formació que, per les circumstàncies que siguin, no tenen aquesta condició esportiva internacional però, en canvi, tenen a nivell intern les condicions socials, històriques i culturals necessàries i suficients per a mantenir operatiu un sistema esportiu propi i representatiu del país.

Una de les possibilitats que ofereix la Conferència Internacional de Països Esportius és precisament la de detectar i obrir vies de comunicació entre els diferents països esportius, alguns d'ells amb condicions difícils de desenvolupament degut a les seves circumstàncies polítiques o econòmiques.

12.- EL CONCEPTE DE PAÍS ESPORTIU EN ALGUNS ESTATUTS DE LES FEDERACIONS INTERNACIONALS.

El concepte de país esportiu no el trobem formulat d'una manera normalitzada en els estatuts de les federacions internacionals.

Tot i així, la Federació Internacional de Natació Amateur (FINA) recull en els seus estatuts la següent definició de "país esportiu": "territori geogràfic o regió que, encara que no està reconegut com a País, té alguns aspectes d'autogovern suficients per a controlar autònomament el seu esport i així ho reconeix la FINA" (*"Sport country" means a geographical territory or region which, though not recognized as a Country, has certain aspects of self government at least to extent in being autonomous in the control of its sports, and is recognized as such by the FINA* –apartat C2.5 dels Estatuts). Per aclarir el mateix concepte, a l'apartat C2.4 dels mateixos estatuts de la FINA es troba la definició de "País" –Country- : "àrea geogràfica governada per ella mateixa i reconeguda com a tal per la llei internacional i pels organismes governamentals internacionals" (*"Country" means a self-governing geographical area of the world recognized as such by international law and international governmental bodies*”).

En un altre sentit, la IAAF defineix en els seus estatuts com a "País" (*"Country" means a self-governing geographical area of the world recognised as such by international law and international governmental bodies*) una àrea geogràfica autogovernada del món que és reconeguda com a tal per la llei internacional i pels organismes governamentals internacionals". A la vegada defineix, els mateixos estatuts defineixen com a territori (*"territory" means a geographical territory or region which is not a country, but which has certain aspects of self-government, at least to the extent of being autonomous in the control of its sport and which is thus recognised as such by the IAAF*) un territori geogràfic o una regió que no és un País, però que s'autogoverna en determinades matèries, si més no suficient per a controlar autònomament el seu esport i que és reconegut com a tal per la IAAF. Tot i la distinció, poden ser membres de la IAAF tant la federació nacional d'un país com la federació d'un "territori".

Per tant, no hi ha un concepte de "país esportiu" homologat que es pugui extreure d'un consens dels estatuts de les federacions internacionals. La FINA sembla ser la única federació que recull textualment l'accepció "país esportiu". La resta de federacions admeten per la via de dret (exemple, la IAAF), o de fet o per la via de l'excepció a països esportius com a membres ordinaris. La principal condició que demanen les federacions és que la federació aspirant aplegui els esportistes de la modalitat esportiva del seu territori, o sigui la que representi adequadament a l'esport respectiu en l'àmbit territorial.

En aquest aspecte un tema important a estudiar és fins quin punt les federacions del país sobirà on s'integra el país esportiu és representatiu de l'esport del país esportiu. El fet que les federacions esportives del país esportiu estiguin integrades en les federacions del país sobirà constitueix una dificultat per a reconèixer com a membre la federació del país esportiu, doncs la representació ja és assumida formalment per la federació del país sobirà, malgrat els problemes de representació o de participació que això

13.- LA CONFIGURACIÓ DEL CONCEPTE DE PAÍS ESPORTIU

Després d'aquestes consideracions caldria avançar cap a una definició del que és un "país esportiu". Aquesta definició hauria de tenir com a referència la pràctica de les federacions internacionals, sense haver-s'hi però de limitar per així assolir un concepte coherent que identifiqui una realitat geogràfica esportiva.

En aquest sentit un concepte teòric de país esportiu seria el de tot territori delimitat geogràficament per una certa homogeneïtat cultural, històrica o social que, més enllà de la seva condició política internacional, disposa d'un sistema esportiu propi. Aquest sistema esportiu el constitueixen diferents organitzacions que promouen, governen, dirigeixen i practiquen una determinada modalitat esportiva i apleguen voluntàriament i de manera representativa en el seu si a la majoria de clubs, associacions o esportistes d'aquell territori.

Aquest concepte es fonamenta en la pràctica de les federacions esportives internacionals que, mogudes per la seva vocació d'universalitat, per la seva voluntat d'aplegar en el seu si a totes les organitzacions esportives representatives de l'esport, procuren admetre com a membres a les entitats que governen la seva modalitat esportiva en un determinat territori. Resulta evident que l'interès primari i directe de les federacions internacionals està en les entitats esportives més representatives, més enllà d'altres connotacions secundàries com poden ser les circumstàncies econòmiques, socials o polítiques en que es desenvolupen aquestes entitats.

Així, el concepte de "país esportiu" que es defensa va més enllà de la condició política del territori on es desenvolupa el sistema esportiu en concret. Així, el territori d'un país esportiu pot correspondre tant a la jurisdicció d'una nació independent reconeguda per la comunitat internacional, com a la jurisdicció d'una estat, nació, regió o país políticament depenent d'un altre. Els elements definitoris del país esportiu, encara que amb diversa importància i significació, són:

- un sistema esportiu propi
- amb jurisdicció voluntàriament assumida i autoconstituïda
- que aplega les principals entitats i esportistes d'una determinada modalitat
- en un territori delimitat geogràficament
- homogeni per motius culturals, socials o històrics.

Analitzem cada un d'aquests elements. Un sistema esportiu és aquella xarxa d'entitats esportives d'un mateix territori que s'organitza sobre la base de federacions o associacions representatives de les diferents modalitats esportives que es practiquen en aquell territori i que compta amb les necessàries condicions econòmiques, tècniques, culturals i socials per al seu desenvolupament.

La federació o associació esportiva representativa assumeix, per l'adhesió voluntària de les entitats membres, la direcció, promoció i govern d'una determinada modalitat esportiva en aquell territori. Aquesta jurisdicció, la capacitat de govern i de control, no li ve reconeguda per cap organisme polític o públic, sinó per la pròpia estructura esportiva, de caràcter privat i voluntària.

La delimitació del territori, si bé originàriament hauria de ser un resultat de la implantació geogràfica d'un sistema esportiu, en tant que aquest és resultat d'homogeneïtats geogràfiques, històriques, socials o culturals complexes, ve determinada pel conjunt d'aquests factors que donen origen i sentit al sistema esportiu. Per aquest motiu aquesta delimitació complexa vindrà a coincidir normalment amb una certa delimitació pública o política, de caràcter intern en el si d'un país sobirà o de caràcter internacional en relació a altres delimitacions geogràfiques, si es tracta d'un país independent i sobirà. Aquesta necessitat de delimitació pública del territori ve determinada per la conveniència de que aquesta delimitació sigui acceptada tant per les organitzacions esportives d'aquella àrea geogràfica, com per les organitzacions de les àrees geogràfiques veïnes. En qualsevol cas, la delimitació geogràfica esdevé important a fi de no interferir-se amb la jurisdicció d'altres organitzacions.

El fet que la delimitació geogràfica coincideixi amb una delimitació territorial política o institucional no hauria de ser impediment a que altres jurisdiccions esportives s'adherissin voluntàriament a una jurisdicció territorial veïna, tot abandonant voluntàriament la pròpia. Per tant en la delimitació geogràfica

14.- LA RELACIÓ ENTRE EL PAÍS ESPORTIU I LA CONDICIÓ POLÍTICA DE LA SEVA ÀREA GEOGRÀFICA.

Com he dit abans, però, l'àmbit territorial d'un sistema esportiu propi normalment correspondrà a una àrea geogràfica que si no està delimitada per les fronteres d'un país independent, correspondrà a la delimitació d'una o altra estructura política institucional, dotada amb un estatus o estatut intern dins el país sobirà o independent, condició que serà de caràcter federativa, departamental, colonial o autonòmica.

Es difícil i sembla impossible imaginar l'existència d'un sistema esportiu en un marc que no estigui dotat d'una alta homogeneïtat cultural, històrica, social i econòmic. Aquesta homogeneïtat es manifesta també amb unes institucions polítiques pròpies amb suficients competències com per a parlar d'un cert autogovern, si més no en l'àmbit del món de l'esport.

Per aquest motiu, si bé la relació entre país esportiu i la condició política del mateix territori no és intrínseca a la definició teòrica de país esportiu, en la realitat internacional es constata que les homogeneïtats culturals, històriques, socials o econòmiques que donen lloc a un sistema esportiu es concreta també en una organització política que, en el cas d'un país esportiu, compta amb competències públiques per a fomentar l'esport en el seu territori i així ho exercita mitjançant mesures legals, administratives o financeres.

15- LA DEFINICIÓ DE “PAÍS ESPORTIU”

De les constatacions anteriors podríem concloure que un “país esportiu” és tot territori delimitat geogràficament, dotat d'unes institucions públiques amb competència per a la promoció i foment de l'esport, dotat d'una certa homogeneïtat cultural, històrica o social i d'un sistema esportiu constituït per diferents organitzacions que promouen, governen, dirigeixen i practiquen l'esport i apleguen voluntàriament i de manera representativa en el seu si a la majoria de clubs, associacions o esportistes d'aquell territori.

De la definició n'extraïem l'element substancial: el sistema esportiu, com expressió d'una autoorganització esportiva representativa en aquell territori. A aquest element substancial i afegirem, però, l'element de les institucions públiques o sistema polític específic amb capacitat per autopromocionar l'esport en el seu territori, al marge de la seva dependència política en altres camps més complexos com poden ser el de la seguretat o de l'assumpció de compromisos internacionals, regionals o globals.

D'acord amb aquesta definició, la 1ª Conferència Internacional de Països Esportius, si bé té la vocació de començar a tractar la problemàtica específica dels sistemes esportius dels territoris que no són països sobirans reconeguts per la comunitat internacional, té la vocació d'estudiar i aprofundir sobre els avantatges i beneficis que tenen els països esportius, quines són les seves característiques i quins són els beneficis que es deriven per a l'esport el fet de comptar amb una homogeneïtat social, econòmica, històrica i cultural. Per contra, la Conferència també podrà analitzar els perjudicis que suposen per al sistema esportiu el fet de no comptar amb aquestes homogeneïtats pel fet de que el sistema esportiu correspongui a territoris heterogenis, desestructurats o diferenciats; àrees que hauran de compensar aquesta falta d'homogeneïtat amb una presència institucional forta que procuri crear les condicions homogènies socials, culturals i econòmiques adequades per al desenvolupament d'un sistema esportiu coherent i eficaç.